

Seutufoorumi:
Tampereen seudun toisen asteen
verkko-opetuksen yhteistyöverkosto
Raportti 1.6.2006–30.4.2007

Hankkeen tavoitteet

Tampereen kaupunkiseudun aluekeskusohjelman rahoittaman Seutufoorumi-hankkeen tavoitteena oli luoda joustava ja kustannustehokas tapa tuottaa laadukas, monipuolinen ja kattava 2. asteen verkkokurssitarjontaa Tampereen seutukunnan kuntiin. Seutufoorumissa eli Tampereen seudun toisen asteen verkko-opetuksen yhteistyöverkoston oli tarkoitus kehittää toimintamalleja seudullisen yhteistyön toteuttamiselle.

Hankkeen tavoitteena oli

- Luoda hallinnollinen prosessi seudulliselle verkkokurssitarjottimelle ja kehittää sähköistä asiointia
- Lisätä seudullista kurssitarjontaa ja opiskelijamääriä sekä kehittää tilastointia
- Edistää opettajien osaamisen kehittymistä sekä uuden opettajuuden omaksumista ja kannustaa yhteisölliseen toimintakulttuuriin: osaamisen jakamiseen ja voimavarojen kokoamiseen
- Käynnistää ja vakiinnuttaa seudullinen ainetiimitoiminta tukemaan kaikkien yleissivistävän koulutuksen oppiaineiden verkko-opetuksen kehittämistä
- Tehostaa yhteistyön koordinoitua ja lisätä avointa tiedotusta
- Sopia toiminnan pelisäännöistä, mm. tekijänoikeuksista, opettajien korvauksista, seudullisen verkko-opetuksen järjestämisen reunaehdoista sekä kuntien omasta panostuksesta hankkeeseen
- Kartoittaa vaihtoehdot toiminnan vakiinnuttamiselle ja edelleen kehittämiseksi

Hankkeen toteutus

Hankkeen toteuttamiseen osallistivat

- Tampereen kaupungin lukiot
- Kangasalan lukio
- Lempäälän lukio
- Nokian lukio ja Nokian lukion aikuislinja
- Pirkkalan yhteislukio
- Ylöjärven lukio
- Kalevan lukio
- Tampereen normaalikoulun lukio
- Tampereen yhteiskoulun lukio sekä
- Tampereen ammattiopisto

Hanketta hallinnoi Tampereen kaupungin lukiokoulutus. Rehtorien, rahoittajien edustajien ja asiantuntijoiden muodostama, Tampereen kaupunginjohtajan nimeämä ohjausryhmä on seurannut hankkeen etenemistä ja kokoontunut säännöllisesti noin kerran kuukaudessa keskustelemaan ja päättämään toimenpiteistä ja pelisäännöistä. Vastuu- ja resurssikysymyksistä ovat sopineet osaltaan myös kuntien sivistystoimenjohtajat (Tampereen kaupungin puolesta lukiotoimen johtava rehtori).

Ohjausryhmän jäsenet olivat

- Jari Aarnio, rehtori, Tampereen normaalikoulun lukio
- Ritva Asula-Myllynen, projektipäällikkö, Aluekeskusohjelma
- Erkki Hytönen, rehtori, Lempäälän lukio
- Jorma Hämäläinen, rehtori, Tampereen aikuislukio
- Tarja Kivimäki, rehtori, Pirkkalan yhteislukio
- Seppo Kylmä, Ylöjärven lukio (v. 2007 alusta va. rehtori Sanna Leinonen)

- Marja-Riitta Mattila-Nurmi, erityisasiantuntija, Pirkanmaan liitto
- Teuvo Ropo, rehtori, Kangasalan lukio
- Juha Sainio, rehtori, Nokian lukio
- Jorma Suonio, lukiotoimen johtava rehtori, Tampereen kaupunki
- Helena Tuusa, rehtori Tampereen ammattiopisto, Pyynikin ammattioppilaitos

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Tampereen kaupungin lukiotoimen johtava rehtori Jorma Suonio. Hankkeen koordinaattorina toimi projektikoordinaattori Tuuli Kurkipää. Koordinaattorin tehtäviä olivat suunnittelu, asioiden valmistelu ja raportointi, tiedotus, koulutusten järjestelyt, kurssi-ilmoittautumisiin liittyvät työt sekä ainetiimitoiminnan koordinointi.

Hankkeen kokonaisbudjetti oli 63 000 euroa. 1.6.2006–30.4.2007 hankkeen toimintoihin käytettiin yhteensä 52 043,54 euroa. Kokonaisrahoituksesta jäi siis käyttämättä vajaa 11 000 euroa. Kaikkia hankesuunnitelmassa esitettyjä toimia ei voitu hankkeen aikarajan puitteissa toteuttaa siinä laajuudessa kuin oli toivottu. Esimerkiksi ainetiimien toiminnan kehittyminen vaatii aikaa, ja kaikki verkkokurssija suunnitelleet opettajat eivät voineet pitää suunnitteluvapaata ainakaan täysimääräisenä.

Hankkeen tulokset

Hankeessa kehitettiin yhteisiä seudullisia toimintamalleja verkko-opetuksen järjestämiseen, tuettiin opettajien osaamisen kehittämistä ja verkkokurssien laatimista sekä kehitettiin sähköistä asiointia.

1. Yhteistyön vakiinnuttaminen

1. Hankkeen aikana osapuolet sopivat seuraavista asioista hankkeen aikana ja sen jälkeen:
  - korvauksista opettajille verkkokurssin suunnittelusta ja opettamisesta
  - korvauksista opettajille ainetiimityöhön osallistumisesta tai sen koordinoinnista
  - verkkokurssien pitämisen rahoituksesta
  - kurssien hinnoittelusta Seutufoorumin jäsenille ja ulkopuolisille koulutuksen järjestäjille
  - kurssimaksujen laskutuksesta
  - koulutuksen järjestäjien omasta panostuksesta toimien toteuttamiseen
  - tekijänoikeuskysymyksistä
  - kurssien opiskelijamääristä
  - kurssien oppimisympäristöstä
  - kurssien hallinnointikäytännöistä
2. Opettajat on pyritty saamaan osallistumaan verkoston toimintaan tarjoamalla täydennyskoulutusta, resursseja verkkokurssien toteutukseen ja tiedottamalla avoimesti toiminnan tavoitteista.
3. Hankerahoituksella ja koulutuksen järjestäjien merkittävällä panostuksella tuettiin uutta kurssituotantoa tarjoamalla opettajille aikaa suunnitella seutukurssi muusta työstä vapaana.
4. Konkreettiset tulokset, kuten verkkokurssit, opettajien tapaamiset ja koulutukset sekä selkeät korvausperusteet tehdystä työstä ovat lisänneet kiinnostusta ja halua osallistua hankkeen toimintaan.

5. Koordinaattori ylläpiti hankkeen verkkosivuja (www.seutuyhteistyö.tampere.fi), joilla tiedotettiin ainetiimitoiminnasta opettajille sekä hankkeesta yleisesti. Tarjottimen ja infosivuston käytettävyyden ja ulkoasun kehittämistä varten palkattiin web-suunnittelijat Auli Närhi ja Ilkka Suominen Tampereen kaupungin etäopetuskeskuksesta yhteensä kolmen viikon työpanoksella.
6. Hankkeen aikana koottiin palautetta opettajilta, opiskelijoilta ja koulutuksen järjestäjiltä. Yhteistyötä on kehitetty arvioinnin pohjalta.
7. Talven 2006–2007 aikana kartoitettiin vaihtoehdot toiminnan vakiinnuttamiselle ja jatkokehittämisen resursoinnille. Koordinaattori, ohjausryhmä ja ainetiimit tutustuivat vastaaviin hankkeisiin ja niiden toimintamalleihin eri puolilla Suomea. Myös Seutufoorumin toimintaa esiteltiin mm. Opetushallituksen järjestämässä tilaisuuksissa ja osallistuttiin keskusteluun alueellisen koulutusyhteistyön järjestämisestä mm. Aluekeskusohjelman koulutuksen teemaverkostossa.
8. Ohjausryhmässä sovittiin alueista, joilla yhteistyötä jatketaan ja tiivistetään: verkkokurssitarjotin, ainetiimitoiminta, henkilöstön koulutus ja tukipalvelut. Ohjausryhmä sopi myös, että hankkeen jälkeen toiminta rahoitetaan koulutuksen järjestäjien talousarvioista. Rahoitus järjestetään kuntien välisillä sopimuksilla osallistumismaksuista suhteessa opiskelijamääriin. Tampereen kaupungin 2. asteen verkko-opetuksen suunnittelija toimii myös seudullisen verkoston koordinaattorina. Verkoston toimintamalleihin ja toiminnan rahoitukseen sitoutuvat koulutuksen järjestäjät ovat tervetulleita mukaan yhteistyökumppaneiksi.

2. Seudullinen verkkokurssitarjotin

1. Koordinaattori ylläpiti kurssitarjotinta verkossa (www.seutuyhteistyö.tampere.fi/tarjotin).
2. Seututarjottimella oli lukuvuonna 2006–2007 tarjolla 40 lukioiden ja 2 ammatillisten oppilaitosten kurssia. Valintoja seututarjottimelta lukuvuonna 2006–2007 tehtiin noin 500. Luku on noin viisinkertainen edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Opiskelijoita oli 5-24/kurssi. Osallistujat tulivat suhteellisen tasaisesti kaikista mukana olevista lukioista. Vajaa 10 % verkko-opiskelijoista suoritti kaksoistutkintoa esimerkiksi Tampereen ammattiopistossa. Keskeytykset olivat iso ongelma monella kurssilla. Monilla opiskelijoilla oli epärealistisia odotuksia verkkokurssin suorittamisesta.
3. Hankkeessa tuettiin uutta kurssituotantoa tarjoamalla opettajille aikaa suunnitella seutukurssi muusta työstä vapaana: Verkkokurssia laativa opettaja voi olla virkavapaalla enintään kaksi viikkoa 1.6.2006–23.3.2007 välisenä aikana. Hänet nimitettiin projektipäälliköksi (toimistotyöaika) ja hänelle maksettiin omaa opettajan palkan suuruista palkkaa. Vaihtoehtoisesti, jos kurssin suunnittelu tapahtui ainetiimissä tai koulutuksen aikana, opettajalle myönnettiin virkavapaus koulutautumista varten. Koulutuksen järjestäjä palkkasi opettajalle sijaisen. Koulutuksen järjestäjille korvattiin palkallisesta virkavapaudesta aiheutuneita kuluja 750 euroa / toteutunut 2 viikon suunnitteluvapaa. Hankerahoituksen osuus oli keskimäärin 35 % toteutuneista kuluista. Uusia kursseja suunniteltiin ja suunnitteluvapaita (2 päivää – 2 viikkoa) pidettiin yhteensä 29.

4. Oppilaitokset vastasivat kurssitarjonnasta tiedottamisesta. Verkkokurssitarjottimesta kerrottiin koulujen opinto-oppaissa ja tarjottimelle oli linkki koulujen kotisivuilta. Lisäksi opinto-ohjaajat ja aineenopettajat tiedottivat kurssitarjonnasta.
5. Opiskelijat ilmoittautuvat itse haluamilleen kursseille opintotarjottimen sähköisellä lomakkeella. Koordinaattori vastasi lomakkeiden tekemisestä ja päivityksestä sekä ilmoittautumistietojen välittämisestä opettajille. Koordinaattori huolehti myös kurssien suoritustietojen välittämisestä opiskelijoiden oppilaitoksiin. Hallinnointiprosessin ongelma oli suuri käsityön määrä ja myös katkokset tiedonkulussa. Siksi hankkeessa selvitettiin vaihtoehtoja saumattomamman sähköisen asioinnin edistämiseksi.
6. Lukuvuotta 2007–2008 (ja jatkoa) varten hankkeessa tilattiin sähköinen opintotarjotinsovellus Eduix Oy:ltä. Tampereen seutukunnan 2. asteen oppilaitokset olivat kumppaneina mukana hankkeessa, jossa Eduix toteutti vastaavan opintotarjottimen Tampereen kesäyliopistolle yliopisto- ja ammattikorkeakoulutasoisten kurssien julkaisu- ja ilmoittautumiskanavaksi lukioyhteistyösopimukseen kuuluville 2. asteen oppilaitoksille. Seutufoorumi-hankkeessa toteutettiin opintotarjottimen muokkaaminen (ohjelmistomuutokset) seudullisten verkkokurssien tarpeisiin ja sen asentaminen Tampereen kaupungin palvelimelle.

Uuden opintotarjottimen etuja ovat kurssitietojen helppo päivittäminen (opettaja voi itse päivittää), automaattiset ilmoittautumislomakkeet, automaattinen kurssi-ilmoittautumistietojen välittyminen opettajille ja opiskelijoille sekä kaksivaiheinen ilmoittautuminen, jossa opinto-ohjaaja hyväksyy ilmoittautumisen. Tällä pyritään tarkempaan verkko-opiskelun seurantaan ja välttämään turhia kurssi-ilmoittautumisia ja -keskeytyksiä.

Opintotarjotinta lukuvuodelle 2007–2008 päivitetään osoitteessa <http://palvelut.tampere.fi/opintotarjotin>. Opiskelijoille se julkaistaan elokuussa 2007 osoitteessa <http://www.seututarjotin.fi>.

7. Kurssien arviointia ja suoritustietojen välittämistä varten hankkeessa perustettiin virtuaalinen Seudulliset verkkokurssit -koulu Tampereen kaupungin oppilashallintojärjestelmään. Tätä työtä varten hankkeeseen palkattiin muutaman päivän työpanoksella järjestelmän hyvin tunteva koulusihteeri Timo Tamminen. Oppilashallintojärjestelmää ryhdytään käyttämään kurssihallinnoinnissa lukuvuonna 2007–2008.
8. Seudullinen verkkokurssitarjotin lukuvuodeksi 2007–2008 koottiin ainetiimien, koordinaattorin ja ohjausryhmän yhteistyönä. Ainetiimeissä ja ohjausryhmässä kartoitettiin kurssitarpeet, sovittiin uusien kurssien toteuttamisesta ja koottiin kurssitiedot.
9. Tampereen kaupunki otti vuoden 2007 alussa käyttöön Moodle-oppimisympäristön. Hankkeen ohjausryhmässä sovittiin, että se on myös muiden verkoston jäsenten käytettävissä seudullisten verkkokurssien opettamiseen. Tampereen kaupungin etäopetuskeskus tarjoaa kurssipaikkojen ylläpidon. Kaikille seutukurssien opettajille oli myös mahdollista osallistua Etäopetuskeskuksen tarjoamaan Moodle-koulutukseen ja saada tukea verkkopedagogilta.

3. Seudullinen ainetiimitoiminta ja opettajien täydennyskoulutus

1. Hankkeen aikana Seutufoorumiverkostossa toimi 11 ainetiimiä:
  - äidinkieli, kirjallisuus ja viestintä
  - englannin kieli (A)
  - ruotsin kieli (B)
  - saksan kieli (A)
  - lyhyet kielet
  - matematiikka, fysiikka ja kemia
  - biologia, maantiede ja terveystieto
  - historia ja yhteiskuntaoppi
  - filosofia ja ET
  - uskonto ja psykologia
  - opinto-ohjaus

Ainetiimien jäseniä olivat opettajat, jotka toteuttivat tai jotka suunnittelivat verkko-opetusta seudulliselle verkkokurssitarjottimelle ja muuten opetuksensa osaksi. Ainetiimeillä oli vetäjät, jotka vastasivat toiminnan suunnittelusta, valmistelusta ja raportoinnista koordinaattorille, sekä toimivat koulutusvastaavana omassa ryhmässään.

2. Ainetiimien vetäjinä toimiville opettajille korvattiin tapaamisten valmistelusta ja raportoinnista aiheutuneesta työstä tuntikorvaus sekä kokouskulut. Korvaus sovittiin opettajien virkaehtosopimuksen puitteissa yhteistyössä opettajien, luottamusmiesten ja koulutuksen järjestäjien kanssa.
3. Ainetiimit toimivat itsenäisesti. Ne kokoontuivat vetäjiensä koolle kutumana muutaman kerran lukukaudessa. Ne suunnittelivat eri oppiaineiden verkkokurssitarjontaa, kokosivat seututarjottimen, jakoivat hyviä käytäntöjä, tukivat opettajia verkko-opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa ja tekivät myös kursseja yhdessä.

Ainetiimien tehtävänä oli myös arvioida seututarjottimelle tulevat kurssit. Opettaja esitteli käsikirjoituksen ainetiimille, joka arvioi sen laatimiensa kriteerien perusteella. Kriteerien määrittäminen oli kunkin ainetiimin tehtävä, mutta ne perustuivat mm. seuraaviin tavoitteisiin: valtakunnallisen OPS:n toteutuminen, kurssiin liittyy opiskelijan omaa työskentelyä, se vastaa lukion kurssia ja sen suoritettuaan opiskelija pystyy läpäisemään kokeen.

Ainetiimeillä oli käytössä Moodle-pohjainen Valo-resurssikeskus, johon tallennettiin ainetiimien vetäjille ja Seutufoorumin opettajille materiaalia ja tiedotteita. Ainetiimien vetäjien suurin haaste oli kuitenkin opettajien kiinnostuksen herättäminen ja aktivoiminen mukaan toimintaan.

4. Hankkeessa tuettiin opettajien osaamisen kehittämistä järjestämällä koulutusta. Tiimeille tarjottiin mahdollisuus kutsua kokeneita verkko-opettajia (esimerkiksi toisesta ainetiimistä) tai muita asiantuntijoita kertomaan verkko-opetuksen mahdollisuuksista ja käytännöistä. Maantieteen opettajien ainetiimissä toteutettiin maaliskuussa 2007 paikkatietoon liittyvä verkko-opetuskoulutus.
5. Seutufoorumi järjesti yhteistyössä Opekon (Opetusalan koulutuskeskuksen) kanssa *Pirkanmaan ainepedagogiset tukiryhmät (5 op)* -koulutuksen. Koulutuksen aikana opettajat suunnittelivat Seututarjottimen uusia kursseja sekä kehittivät ainetiimien toimintaa.

6. Maaliskuussa 2007 hankkeessa järjestettiin yhteinen, seudullinen verkko-opetukseen liittyvä seminaari kaikille Tampereen seutukunnan toisen asteen opettajille. Seminaari oli ns. vesokoulutus eli opettajien virkaehtosopimuksen mukaisena koulutus, jollaisiin on opettajien osallistuttava tietty määrä vuodessa. Seminaaria pidettiin varsin onnistuneena ja se sai myös osallistujilta pääsääntöisesti erinomaista palautetta.
7. Hankkeessa osallistuttiin myös muiden verkko-opetukseen liittyvien seminaarien ja pitkäkestoisten koulutusten järjestämiseen (mm. markkinointi opettajille, asiantuntijaesitelmät, tilojen tarjoaminen etäopetuskeskuksesta).
8. Tulevien verkko-opettajien avuksi hankkeessa laadittiin ainetiimien eri opettajien ja koordinaattorin yhteistyönä Verkko-opettajan opas. Hyvin käytännönläheisen oppaan neuvot on sidottu myös Seutufoorumin käytäntöihin ja ainetiimitoimintaan. Oppaan käsikirjoituksesta vastasivat Tampereen yhteiskoulun lukion opettajat Maarit Jaakkola ja Eenariina Hämäläinen. Yhteiskoulun lukion opiskelija Aino-Maija Nyman suunnitteli ja toteutti verkko-oppaalle ulkoasun. Verkko-opas julkaistaan elokuussa 2007.

Yhteenveto hankkeen tuloksista ja vaikutuksista

Seudullisen verkkokurssitarjotinyhteistyön tavoitteiden saavuttamisessa ollaan pitkällä. Aluekeskusohjelman rahoittamien toimien avulla lukuvuoden 2006–2007 aikana on saatu paljon opettajia mukaan yhteistyöhön, he ovat toteuttaneet hyviä verkkokursseja, opiskelijoiden määrä on moninkertaistunut ja yhteistyö oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien välillä toimii hyvin. Toimintamallin katsotaan olevan pysyvä, ja koulutuksen järjestäjät ovat sitoutuneet sen resursointiin. Hankkeen jälkeen toiminta rahoitetaan koulutuksen järjestäjien talousarvioista. Rahoitus järjestetään kuntien välisillä sopimuksilla osallistumismaksuista suhteessa opiskelijamääriin. Tampereen kaupungin 2. asteen verkko-opetuksen suunnittelija toimii myös seudullisen verkoston koordinaattorina.

Kukin verkostossa mukana oleva oppilaitos tarjoaa omat verkkokurssinsa myös seudulliselle tarjottimelle. Vaihtokauppaan perustuva yhteistyö on tarjonnut moninkertaiset mahdollisuudet opiskelijoille. Verkko-opetuksen kehittäminen oppilaitoksissa tapahtuu pääsääntöisesti seudullisen verkkokurssitarjotin-, koulutus- ja ainetiimiyhteistyön kautta. Seudullisessa verkostossa on kehitetty pedagogisia menetelmiä ja onnistuttu madaltamaan niiden käyttöönoton kynnyksiä. Opettajien ainetiimiverkosto edistää uusien menetelmien ja toimintamallien eteenpäin viemistä ja testaamista. Seudullinen verkkokurssitarjotin luo konkreettisen kohteen ja päämäärän opettajien aineyhteistyölle, ja sen toiminnasta on tullut pysyvä, yhteinen käytäntö.

Toiminnassa mukana olevien opettajien TVT:n käytön valmiudet ovat kehittyneet. TVT:aa hyödyntävä pedagogiikka ja monimuoto-opetuksen didaktiikka on kehittynyt. Kantava ajatus on tieto- ja viestintätekniikan monipuolinen hyödyntäminen paitsi verkkokurssien muodossa, myös lähiopetuksessa. Tietoa verkostossa laadituista sisällöistä ja kehitetyistä menetelmistä on levitetty erityisesti seudullisten ainetiimien kautta opettajien kesken. Aktiivisella tiedotuksella on myös pyritty varmistamaan, että kaikki tietävät olevansa tervetulleita mukaan: laatimaan verkkokursseja, osallistumaan ainetiimitoimintaan, kysymään apua ja tukea. Uteliaisuus verkko-opetusta kohtaan on selvästi kasvanut.

Eri koulutuksen järjestäjien yhdessä järjestämä verkko-opetus täydentää oppilaitosten omaa tarjontaa ja tuo eri yksiköiden erityisosaamisen useiden koulujen ja niiden opiskelijoiden ulottuville. Monista

muista suomalaisista 2. asteen koulutuksen alueellisista verkostoista poiketen Seutufoorumissa seudullinen yhteistyö onkin lisäarvo koulutuksen järjestäjille, opettajille ja opiskelijoille. Tampereen seudulla opiskelijamäärien pieneneminen ja oppilaitosten lakkauttaminen ei ole uhka kuten esimerkiksi Itä- tai Pohjois-Suomessa. Seudullisen yhteistyö ei siis ole pakon sanelemaa, vaan Seutufoorumissa on kehitetty yhteistyötä mahdollisuuksien näkökulmasta.

Seudullisen verkkokurssitarjottimen myötä koulutuksen saatavuus on lisääntynyt ja koulutuksen järjestäjien kannalta myös taloudellisuus, kun seudullisten verkkokurssien kautta on voitu koota yhteen pieniä ryhmiä ja tarjota harvinaisempia kursseja, kuten esimerkiksi elämänkatsomustieto, filosofia, terveystieto, lyhyet kielet tai laaja matematiikka.

Toimintaa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti sekä kurssi- että opiskelijamäärien että opettajien ja opiskelijoiden palautteen perusteella. Verkoston jäsenet ovat tyytyväisiä kurssi- ja opiskelijamäärien kasvuun. Hankkeessa on saatu asianosaiset eli koulutuksen järjestäjät ja opettajat sitoutumaan toimintaan kiitettävästi. Sekä uusien opettajien motivointi verkkokurssien suunnitteluun ja opettamiseen että verkkokurssien markkinointi opiskelijoille on onnistunut. Opiskelijamäärät ovat aktiivisen tiedotuksen ja lisääntyneen tarjonnan myötä moninkertaistuneet.

Seutufoorumi on saanut aikaan uudenlaista seudullista vuorovaikutusta ja erityisesti säännöllistä yhteydenpitoa oppilaitosten välillä. Aikaisemmin seudun lukioilla ei ollut käytännössä mitään yhteistyötä. Seutufoorumin kautta on ensinäkin löytynyt yhteisiä keskustelun aiheita ja myös yhteinen kieli. Myös opettajat ovat alkaneet olla vuorovaikutuksessa kollegojen kanssa toisissa oppilaitoksissa. Tuotekehityksestä ja projektitoiminnasta tuttu ns. kuoleman kuilu on Seutufoorumissa ylitetty. Yhteistyö oli alkanut jo ennen Aluekeskusohjelman rahoittamaa hanketta ja jatkuu sen jälkeenkin, mutta hankkeen tuomilla resursseilla on saatu tehokkaasti aikaan konkreettista toimintaa, ja projekti on selvästi jouduttanut yhteistyön kehittymistä.

Seutufoorumin toimintaa tullaan laajentamaan. Verkkokurssitarjotin ja opettajien kehittämistiimit tulevat olemaan osa maakunnallista kehittämisohjelmaa ”Pirkanmaan avoin oppimiskulttuuri”, jota on valmisteltu kevään 2007 aikana Aluekeskusohjelman v. 2005 rahoittaman selvityksen pohjalta (Etäopetuksen toisen asteen tuotantotilanne ja kehittämistarpeet Pirkanmaalla, Media Tampere). Seutufoorumin koordinaattori on osallistunut Pirkanmaan liiton tilaaman 2. asteen verkko-opetuksen kehittämisen strategian ja toimintaohjelman laatimiseen. Myös useat Seutufoorumin rehtorit ja opettajat osallistuvat prosessiin. Ohjelman myötä Seutufoorumi saadaan osaksi laajempaa kokonaisuutta, ja ammatillisen ja lukiokoulutuksen yhteistyö lisääntyy.

Seutufoorumin kokemusten ja toimintamallien pohjalta on mahdollista koota Pirkanmaan laajuinen, hyvin toimiva verkko-opetuksen yhteistyöverkosto, saada aikaan oppilaitosten ja opettajien laajaa ja avointa yhteistoimintaa, ja kehittää ja juurruttaa verkko-opetuksen käytäntöjä 2. asteen koulutukseen.